

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE TUCZNA NA LATA 2014-2024

TUCZNA, 2014

WSTĘP

Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z obowiązku nałożonego Ustawą o Pomocy Społecznej. Jest też potrzebą do spójnej i efektywnej pracy z osobami będącymi klientami systemu pomocy społecznej.

Opracowując ten dokument znajdujemy się w innych realiach systemu pomocowego w naszym kraju. Od 2007 roku nowe rozwiązania prawne regulują działania instytucji i służb działających w obszarze pomocy rodzinie i dziecku. Zmiany w ustawie o pomocy społecznej, ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawy o wspieraniu rodziny oraz pieczy zastępczej budują nowe oblicze w dziedzinie pomagania i pracy z klientem trudnym. W chwili obecnej pracujemy z rodzinami wieloprotblemowymi, gdzie jedna dysfunkcja wpływa na powstawanie kolejnych tworząc zespół czynników oddziałujących destrukcyjnie na wszystkich jej członków i niejednokrotnie doprowadza do całkowitego rozluźnienia więzi emocjonalnych wszystkich członków rodziny.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej Państwa. Jej ustawowym celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać przy wykorzystaniu własnych uprawnień i zasobów. Ustawodawca dał pracownikom systemu pomocy społecznej narzędzia w postaci aktów prawnych do pracy z rodzinami z grupy ryzyka, poszerzył kompetencje i uprawnienia pracowników socjalnych, zabezpieczył środki na aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jest to bez wątpienia duża pomoc w zakresie tworzenia sieci wsparcia dla klientów Ośrodka Pomocy Społecznej, jednak musimy mieć na uwadze fakt, że duża praca przed nami w zmianie świadomości mieszkańców naszej Gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

---

w stosunku do osób stających się klientami Ośrodka Pomocy Społecznej. Musimy nauczyć naszą społeczność tolerancji, uwrażliwić na ludzką krzywdę i uświadomić jak ważna jest reakcja i współpraca w dziedzinie pomagania ludziom. Nie możemy również zapominać, że praca z ludźmi jest pracą bardzo trudną, ponieważ jest to praca na ludzkich emocjach wymagająca dużo empatii, wrażliwości i wyrozumiałości.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tuczna na lata 2014-2024 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom Gminy odpowiedniej jakości życia i zabezpieczenie ich podstawowych potrzeb. Strategię można potraktować jako szansę na integrację i mobilizację sił społecznych i środków finansowych w celu rozwiązania, czy złagodzenia wielu problemów Społecznych w gminie. Istnienie strategii rozwiązywania problemów społecznych jest również pomocne przy wdrażaniu instrumentów ekonomii społecznej w danej społeczności. Dokładna diagnoza problemów i potrzeb Społecznych, analiza dostępnych zasobów oraz wyznaczenie priorytetów społecznych jest niezbędne przy wdrażaniu instrumentów ekonomii społecznej w danej społeczności. Diagnoza społeczna może wskazać grupy zmarginalizowane (np. niepełnosprawni, osoby bez kwalifikacji zawodowych itp.) oraz pewne niezaspokojone potrzeby społeczne, czy problemy społeczne (np. brak tanich usług społecznych), które mogłyby być świadczone przez instytucje ekonomii społecznej.

Ekonomia społeczna jest ideą promującą partnerstwo między władzami lokalnymi, a społecznością lokalną reprezentowaną między innymi przez organizacje pozarządowe. Partnerstwo i konsultacje społeczne zwiększają świadomość i odpowiedzialność za realizowaną politykę lokalną, zwiększając efektywność i skuteczność wdrażanych programów.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych powinna przyczynić się do rozwiązania podstawowych problemów Społecznych Gminy Tuczna.

I. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

W roku 2000 kraje Unii Europejskiej przyjęły do realizacji **Strategię Lizbońską**, której celem jest uczynienie z Unii Europejskiej obszaru o dynamicznie rozwijającej się gospodarce, przy jednoczesnym wzroście zatrudnienia i spójności społecznej oraz z poszanowaniem środowiska naturalnego. Europejski Model Społeczny opiera się na realizacji dwóch głównych celów: pełnego zatrudnienia i spójności społecznej.

Równie istotne miejsce zajmuje spójność społeczna w dokumentach Rady Europy, a szczególnie Polityce Spójności Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Dokumenty te zakładają, że odpowiednio zaprojektowana i wdrożona polityka społeczna stanowi inwestycję, która przynosi korzyści wszystkim obywatelom i całemu społeczeństwu. Działania zmierzające do integracji społecznej zwiększają potencjał rozwoju, a także sprzyjają aktywności społecznej we wszystkich obszarach.

Strategia koresponduje również z krajowymi dokumentami oraz systemem wdrażania funduszy unijnych: Narodową Strategią Spójności (NSS), Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2014-2020.

Strategia współgra również z Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, przyjętą przez Sejmik 24 czerwca 2013 r., Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 przyjętą przez Sejmik 20 grudnia 2013 r. oraz Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Białskim na lata 2014-2022 przyjętej Uchwałą Nr XXXVIII/215/14 Rady Powiatu w Białej Podlaskiej z 24 marca 2014 r. oraz powiązana jest ze Strategią Rozwoju Gminy Tucznna na lata 2004-2013.

Zasadniczym celem Strategii jest określenie dominujących problemów Społecznych, kierunków działania polityki społecznej realizowanej przez samorząd postanowieniom zawartym w Strategii.

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Obecnie wiele aktów prawnych reguluje zadania szeroko pojętej pomocy społecznej oraz innych dziedzin ze sfery społecznej takich jak: edukacja, zdrowie, rynek pracy, sport, kultura itd. Większość zadań realizują samorządy terytorialne z dochodów własnych, subwencji i dotacji. Do realizacji zadań przewidziano również liczne programy m.in. takie jak:

- Program pomocy państwa w zakresie dożywiania
- Krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Program opieki nad dzieckiem i rodziną
- Krajowy program zatrudnienia

Poza programami wynikającymi z przepisów ustawowych opracowano szereg programów resortowych, których powodzenie jest możliwe wyłącznie przy zaangażowaniu władz lokalnych, a nie tylko instytucji rządowych.

Samorządy mają również obowiązek opracowywania własnych programów takich m.in. jak:

- Program współpracy z organizacjami pozarządowymi
- Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
- Program przeciwdziałania narkomanii
- Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Wielkość i różnorodność programów kierowanych do społeczności lokalnych wymaga sprawnej koordynacji. Wydaje się, że naturalnym narzędziem do realizacji tych celów może być także strategia rozwiązywania problemów społecznych.

2.1 USTAWA O POMOCY SPOŁECZNEJ

Organizację systemu pomocy społecznej oraz uwarunkowania prawne określiła ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013 r. poz. 182 ze zm.) obowiązująca od 1 maja 2004 r.

Ustawa określiła:

- Zadania w zakresie pomocy społecznej
- Rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania
- Organizację pomocy społecznej
- Zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracują w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

2.2 USTAWY REGULUJĄCE SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ

System pomocy społecznej poza ustawą o pomocy społecznej regulują również inne ustawy. Do najważniejszych należą:

- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1456 ze zm.) – regulująca system pozaubezpieczeniowych świadczeń Społecznych, finansowanych w całości z budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej.
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zm.) – stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Regulacja ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców.
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2011 r. Nr 231 poz. 1375 ze zm.) – ochrona zdrowia psychicznego w świetle ustawy polega w szczególności na:
  - promocji zdrowia psychicznego
  - zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym
  - kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2012 r. poz. 1228 ze zm.) – regulująca zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji, warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zasady i Tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013 r. poz. 135 ze zm. – reguluje zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnieniu jej pełnoletnich wychowanków, zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zadania w zakresie postępowania adopcyjnego
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.) – wprowadza kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce.
Reguluje obszary: prowadzenie działalności pożytku publicznego, uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane, nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2012 r. poz. 1356 ze zm.) – reguluje zasady prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integrację społeczną osób uzależnionych od alkoholu.

2.3 METODYKA PRACY NAD STRATEGIĄ

Podstawę opracowania Strategii stanowiły materiały źródłowe powstałe i zgromadzone w wyniku prac Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucznnej. GOPS oparł się również na Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tucznna na lata 2004-2013 i obszarach priorytetowych tej strategii.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Gminy Tucznna została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucznnej uzyskane w toku bieżącej jej działalności oraz dane uzyskane ze strony Urzędu Statystycznego w Lublinie, Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej oraz instytucji i organizacji współpracujących z GOPS Tucznna.

Strategia została poddana konsultacjom społecznym na poziomie komisji Rady Gminy.

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej została opracowana część operacyjna Strategii na najbliższe lata, która jest rozwinięciem działań oraz założeń programowych realizowanych w sferze polityki społecznej w Gminie Tucznna.

Rola Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucznnej jest znacząca w polityce społecznej Gminy i należy dążyć do wzmocnienia i rozwoju różnego rodzaju usług świadczonych przez Ośrodek dla różnego rodzaju grup klientów (poradnictwa prawnego, psychologicznego, pedagogicznego, terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej) oraz w następstwie tego do wzmocnienia postaw aktywnych klientów oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się z prośbą o pomoc w rozwiązaniu problemów a nie nastawionych tylko na uzyskanie wsparcia materialnego.

Dokument jest syntezą wypracowanych kierunków działania. W procesie monitoringu należy aktualizować i dostosowywać do zmieniającej się rzeczywistości i otoczenia społeczno-gospodarczego kierunki i działania w ramach Strategii.

Przyjęcie zaktualizowanej Strategii stanowi kontynuację długoterminowego planowania polityki społecznej. Strategia jest bowiem podstawą do podejmowania długofalowych zintegrowanych działań rozwojowych w sferze społecznej oraz wdrażania rozwiązań w postaci programów lokalnych, mających na uwadze realizację celów zawartych w Strategii.

2.4 PROCES KONSULTACJI SPOŁECZNYCH I JEGO WYNIKI

Proces programowania i opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tucznna oparł się na obszarach i celach strategicznych zawartych w Strategii na lata . Na podstawie diagnozy opracowany został wstępny projekt Strategii, który został zamieszczony na stronach internetowych Gminy Tucznna oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucznnej.

III. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM STRATEGII

3.1 POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA

Tucznna leży w południowo-wschodniej części powiatu Biąła Podlaska i na wschodnim krańcu Podlasia. Powierzchnia gminy Tucznna w ha wynosi 16.957, w tym 4.982,1ha stanowią lasy. Lesistość gminy wynosi 29% (stan na 2012 r., źródło Urząd Statystyczny w Lublinie).

Tucznna leży przy szosie Zalesie-Piszczac-Sławatycze-Włodawa. Do głównej drogi komunikacyjnej Warszawa-Biała-Brześć n/Bugiem jest 18 km. Miastem powiatowym jest Biąła Podlaska odległa od Tucznnej 35 km drogą bitą. Najbliższą stacją kolejową jest Chotyłów odległy od Tucznnej o 15 km.

3.2 CHARAKTERYSTYKA GMINY TUCZNA

Tuczna jest wsią gminną, największą, co do obszaru gruntów i ilości mieszkańców w gminie. Na terenie gminy nie ma specjalnych ośrodków przemysłowych. Ludność trudni się przede wszystkim pracą w rolnictwie.

W skład Gminy Tuczna wchodzi 19 sołectw: Tuczna I, Tuczna II, Dąbrowica Duża, Choroszczyńska, Bokinka Królewska, Bokinka Pańska, Kalichowszczyzna, Wiski, Mazanówka, Żuki, Ogrodniki, Międzyłесь, Międzyłесь POM, Matiaszówka, Władysławów, Rozbitówka, Leniuszki, Wólka Zabłocka, Wólka Zabłocka Kol.

Tabela nr 1. Ludność Gminy Tuczna

lata	ogółem	mężczyźni	kobiety
2010	3544	1744	1800
2011	3347	1643	1704
2012	3315	1628	1687
2013	3409	1667	1742

Źródło: dane urzędu ewidencji ludności Urzędu Gminy Tuczna

W okresie trzech lat utrzymuje się podobna, zrównoważona proporcja liczby kobiet i mężczyzn na terenie Gminy. W strukturze wiekowej ludności Gminy Tuczna, tak jak w całym kraju, obserwuje się powolny proces starzenia się mieszkańców.

Tabela nr 2. Struktura ludności w gminie Tuczna

Ludność w wieku	lata			
	2010	2011	2012	2013
przedprodukcyjnym	665	648	650	643
produkcyjnym	1829	1824	1804	1841
poprodukcyjnym	891	875	861	925

Źródło: dane urzędu ewidencji ludności Urzędu Gminy Tuczna

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że w ciągu ostatnich trzech lat obserwuje się nieznaczny spadek ludności w wieku produkcyjnym, ale już w 2013 r. wzrosła liczba osób w wieku produkcyjnym. O ile wzrost udziału osób w wieku produkcyjnym jest zdecydowanie zjawiskiem korzystnym dla potencjału własnego Gminy, o tyle proporcje liczby osób w wieku poprodukcyjnym są niekorzystne i utrzymywanie się tej tendencji może w przyszłości skutkować negatywnym wpływem na zdolności rozwojowe Gminy. Biorąc pod uwagę tendencje demograficzne warto podkreślić szczególnie trudną sytuację materialną osób starszych utrzymujących się z rent i emerytur. Wysokość świadczeń jest w dużym stopniu niska, aby w wystarczający sposób zaspokoić potrzeby osób starszych szczególnie w sytuacjach gdzie występują u nich problemy zdrowotne. Potrzeby osób w wieku poprodukcyjnym będą wzrastać wraz ze zmieniającą się strukturą demograficzną. Taką tendencję należy również wziąć pod uwagę przy planowaniu rozwoju gminy w sferze polityki społecznej odnoszącej się do osób starszych i niepełnosprawnych i rozwoju usług społecznych dla tej grupy.

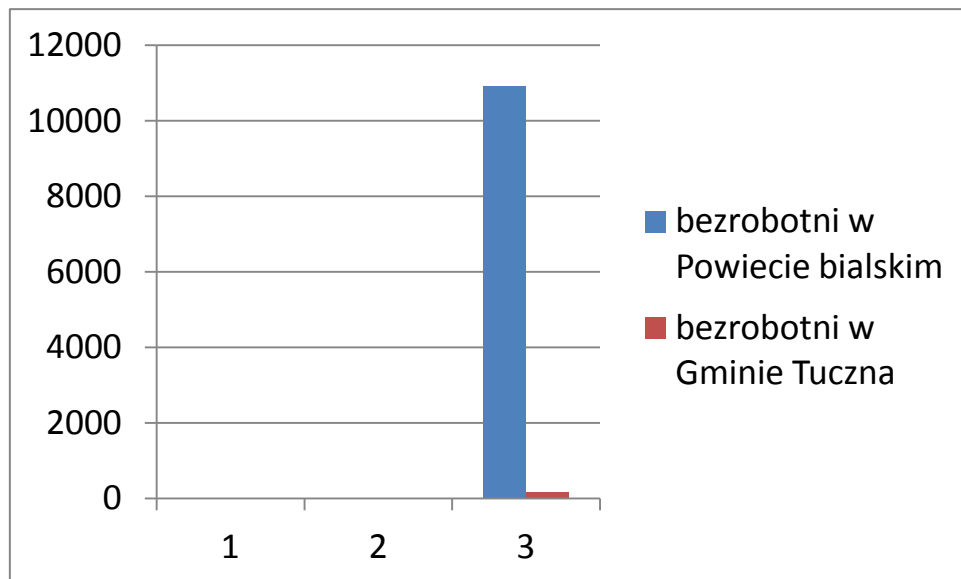
3.3 Diagnoza sytuacji społecznej

3.3.1 RYNEK PRACY. BEZROBOCIE

Zmiany gospodarcze i polityczne, jakie dokonały się w Polsce w latach 1989-1990 doprowadziły do tego, że Polska dołączyła do krajów o gospodarce rynkowej, co z kolei spowodowało pojawienie się zjawiska bezrobocia. Jest to zjawisko społeczne, polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspokojenie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia. Konsekwencją braku pracy jest też narastające ubóstwo i związane z tym kwestie edukacyjne, zdrowotne, mieszkaniowe itd., których rozwiązaniem zajmuje się szeroko pojęta polityka społeczna.

Walka z bezrobociem możliwa jest tylko przez kompleksowe działania w sferze ekonomicznej mającej na celu wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy. Zadania w tej sferze koncentrują się również wokół problemu ochrony pracowników przed utratą zatrudnienia, ochrony egzystencji jednostki dotkniętej brakiem pracy oraz pomocy w znalezieniu zatrudnienia. Świadczenia społeczne dla bezrobotnych w Polsce reguluje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Powinny one zapewnić bezrobotnemu minimum życiowe, ale powinny zachęcać także do podjęcia zatrudnienia.

Wykres nr 1. Bezrobotni w Gminie Tuczna na tle Powiatu Bialskiego

Źródło: sprawozdanie z działalności PUP w Białej Podlaskiej za IV kwartał 2013 r.

Według stanu na dzień 31.12.2013 r. w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej w powiecie bialskim pozostawało 10 933 bezrobotnych, w tym z terenu Gminy Tuczna 164 bezrobotnych. Udział osób bezrobotnych w Gminie Tuczna zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym jest niewielki i wynosi 8,9%. Należy jednak zauważyć, że na terenie gminy większość mieszkańców w wieku produkcyjnym, to są rolnicy utrzymujący się z pracy we własnych gospodarstwach rolnych. Gospodarstwa są rozdrobnione, często o małej powierzchni, słabo rozwinięte, przynoszą zbyt mały dochód, który często nie wystarcza na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych rodzin rolniczych. Pojawia się potrzeba pozyskiwania dodatkowych źródeł utrzymania poza rolnictwem poprzez tworzenie nowych miejsc pracy na terenie gminy. Mimo, iż udział osób

bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców gminy jest mały, to jednak potrzeby osób bezrobotnych powinny być uwzględnione w harmonogramie działań Strategii ze względu na pogarszanie się sytuacji na rynku pracy, występowaniu deficytu wolnych miejsc zatrudnienia, wzrost bezrobocia, dynamicznie zwiększającą się liczbą osób długotrwale bezrobotnych.

3.3.2 POMOC SPOŁECZNA

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucznej jest jednostką organizacyjną Gminy Tuczna, który zgodnie z ustawą o pomocy społecznej realizuje zadania własne oraz zlecone z zakresu administracji rządowej.

Do zadań OPS w zakresie pomocy społecznej w szczególności należy:

- Praca socjalna rozumiana, jako działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom, rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania społeczeństwa poprzez pełnienie odpowiednich ról Społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.
- Przyznawanie i wypłacanie przewidzianych prawem świadczeń.
- Tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej w gminie.
- Pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań pomocowych służących zaspakajaniu potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych.

Prowadząc aktywną politykę społeczną Ośrodek podejmuje swoim wsparciem grupy społeczne szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym. Wszystkie działania prowadzone są w oparciu o diagnozę środowiska prowadzoną przez pracowników Ośrodka. Ośrodek Pomocy Społecznej stara się na miarę swoich możliwości współpracować z różnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tucznna na lata 2014-2024

Ośrodek stara się wprowadzać interdyscyplinarną współpracę w działaniach w obszarze przemocy w rodzinie, wspierania rodzin, osób niepełnosprawnych i innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Najczęstszymi powodami kwalifikującymi do pomocy są: ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, osoby samotne i rodziny wielodzietne powinny zostać objęte szczególnym wsparciem, z pomocy korzystają również osoby z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, powodu uzależnień, potrzeby ochrony macierzyństwa.

Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2009-2013 kształtowała się następująco:

Tabela nr 3. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną wg liczby osób w rodzinach w latach 2009-2013

Rodziny o liczbie osób:	Lata				
	2009	2010	2011	2012	2013
1	12	46	41	50	56
2	41	19	23	18	20
3	26	24	26	34	29
4	36	31	29	30	35
5	33	31	31	28	26
6 i >	14	46	37	36	37

Źródło: sprawozdanie MIPS za 2013 rok

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

Powyższa tabela obrazuje strukturę gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną ze względu na ilość osób w rodzinach. Z tabeli jednoznacznie wynika, że dominującą grupą są osoby samotnie gospodarujące. Kolejną grupą są następnie gospodarstwa sześćo –i więcej osobowe. Wnioskować z tego można, że osoby samotne i rodziny wielodzietne powinny zostać objęte szczególnym wsparciem i w tych grupach należy ze szczególnością obserwować tendencje w kolejnych latach.

Kolejna tabela przedstawia natomiast strukturę rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w przeciągu ostatnich lat. Można tu zaobserwować wahania. Największą grupę w 2013 r. stanowiły rodziny z dwojgiem oraz z trojgiem dzieci.

Tabela nr 4. Podział rodzin objętych pomocą wg liczby dzieci w latach 2009-2013

Rodziny o liczbie dzieci:	Lata				
	2009	2010	2011	2012	2013
1	9	13	16	19	17
2	33	28	26	23	26
3	27	24	19	21	23
4	17	16	14	10	11
5	8	9	7	7	7
6	4	3	3	3	2
7 i >	4	3	3	3	4

Tabela nr 5. Podział rodzin emerytów i rencistów wg liczby osób w latach 2009-2013

Rodziny emerytów i rencistów o liczbie osób:	Lata				
	2009	2010	2011	2012	2013
1	19	19	13	12	17
2	9	9	9	4	7
3	5	5	4	10	9
4 >	28	28	22	18	18

Czterooosobowe i powyżej gospodarstwa emerytów i rencistów stanowią najliczniejszą grupę, a następnie gospodarstwa jednoosobowe. Można więc wnioskować, że rodziny emerytów i rencistów o liczbie osób cztery i powyżej żyją najskromniej i wymagają największej pomocy.

Tabela nr 6. Ilość osób objętych pomocą społeczną w latach 2009- 2013 wg powodów trudnej sytuacji życiowej

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba gospodarstw domowych					Liczba osób w gospodarstwach domowych				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Ubóstwo	110	115	114	128	137	449	459	439	439	492
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	48	43	41	37	34	291	253	242	203	210
Bezrobocie	63	66	58	71	72	252	259	224	227	239

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

Niepełnosprawność	48	48	52	56	63	157	136	127	146	178
Długotrwała lub ciężka choroba	123	122	117	116	124	434	439	395	393	392
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	44	34	31	30	35	191	151	148	133	146
Przemoc w rodzinie	2	2	2	2	3	16	16	15	16	15
Alkoholizm	32	31	26	23	26	114	112	91	82	80
Narkomania	1	1	1	1	1	6	0	0	5	5

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

Trudn ości w przyst osowa	2	0	2	1	4	2	0	2	1	4
Zdarze nia losow e	1	5	1	0	0	2	16	5	0	0
Sytuac ja kryzys owa	10	2	0	0	0	48	2	0	0	0

Ubóstwo

Z analizy powyższych danych wynika, że problemem znaczącym, jeżeli chodzi o powody przyznania pomocy jest problem ubóstwa.

Ubóstwo określa się, jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Ubóstwo spowodowane m.in. bezrobociem, niskimi wynagrodzeniami i świadczeniami emerytalno-rentowymi, z których niejednokrotnie rodziny emerytów i rencistów utrzymują się wraz z całymi rodzinami. Zwiększające się trudności na rynku pracy oraz utrzymująca się od wielu lat niekorzystna sytuacja finansowa gospodarstw powiązanych z rolnictwem to główne czynniki, które wpłynęły na pogorszenie się sytuacji materialnej części rodzin w Gminie Tuczna. Trudne warunki finansowe wpływają również na ograniczenie kształcenia dzieci. Z tych przyczyn dokonuje się powielanie przez dzieci poziomu wykształcenia i statusu zawodowego oraz materialnego rodziców. Niejednokrotnie świadczenia

rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego stanowią jedyne źródło dochodów. Ubóstwo powoduje znaczące ujemne skutki społeczne. Zmniejsza ono popyt na towary, a przez to chłonność rynku, co działa hamująco na rozwój gospodarczy. Uniemożliwia lub znacznie utrudnia korzystanie ludzi ubogich z istniejących szans zdobycia wykształcenia i zachowania dobrego stanu zdrowia. Przyczynia się do wzrostu przestępczości. Sprzyja rozwojowi patologii społecznych, takich jak: narkomania, alkoholizm, bezdomność. Niedoskonałość systemów pomocy osobom i rodzinom ubogim może działać demoralizująco, zmniejszając motywację do zdobywania kwalifikacji zawodowych i do poszukiwania pracy.

Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych zjawisk i problemów współczesnej cywilizacji. Powszechność tego zjawiska stawia przed państwem obowiązek podejmowania działań zapobiegających powstawaniu niepełnosprawności oraz łagodzenia jej skutków. Osoby niepełnosprawne znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i finansowej mogą ubiegać się o pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucznej pomaga potrzebującym w różny sposób, w tym między innymi: praca socjalna, poradnictwo prawne i psychologiczne, pomoc w staraniach o dom pomocy społecznej, pomoc finansowa i rzeczowa.

Sytuacja osób niepełnosprawnych jest najczęściej bardzo trudna. Choroba i niepełnosprawność zwykle prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej i sytuacji bytowej osoby niepełnosprawnej i jej rodziny. Brak możliwości pracy zarobkowej, duże koszty leczenia, rehabilitacji, bariery architektoniczne, potrzeba opieki ze strony innych osób, powodują, że osoby te są klientami pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tucznna na lata 2014-2024

Corocznie w gminie Tucznna z powodu niepełnosprawności z różnego rodzaju świadczeń korzysta ok. 53 osoby.

Istotą działania służb społecznych jest udzielenie takiego wsparcia osobom i rodzinom osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych, które umożliwi im samodzielną egzystencję, da szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb, aktywność społeczną, pełnienie właściwych ról społecznych i poprawi jakość życia. Szczególną grupą osób niepełnosprawnych są osoby starsze, samotne.

Bezrobocie

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli nr 4, trzecim z dominujących powodów korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jest bezrobocie. Wydłużający się stan ubóstwa powodowany bezrobociem nasila konflikty, nieporozumienia, napięcia w rodzinie i najbliższym otoczeniu. Częstym zjawiskiem jest izolacja społeczna, ograniczone zostają kontakty interpersonalne wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi, jak i z dalszą rodziną. Bezsilność wobec trudnych problemów życiowych, utrata poczucia bezpieczeństwa socjalnego, brak perspektyw awansu społecznego i ekonomicznego często jest przyczyną depresji i ograniczonej zdolności oceny własnego postępowania, czemu towarzyszą zachowania patologiczne, jak przemoc w rodzinie czy nadużywanie alkoholu.

Problem ten zasługuje na zwrócenie większej uwagi i wypracowanie możliwości pomocy, której osoby bezrobotne nie są w stanie uzyskać w Urzędzie Pracy. Należy też dążyć do stworzenia właściwej współpracy pomiędzy urzędem pracy a ośrodkiem pomocy społecznej w celu maksymalizacji pomocy tej grupie osób.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Rodzina, która funkcjonuje w sposób umożliwiający swoim członkom stały rozwój, jest otwarta na kontakty z otoczeniem, relacje między członkami opierają się na szczerości i wzajemności a role i normy wyraźnie są określone i akceptowane przez poszczególnych członków uważana jest za rodzinę prawidłową. Zaburzenia w realizacji funkcji rodziny lub zanik niektórych z funkcji można nazwać dysfunkcyjnością rodziny. W sytuacjach skrajnych dochodzi do pojawienia się patologii i rozpadu rodziny. Rodziny dysfunkcyjne nie są w stanie wypełniać przypisanych im ról społecznych w zakresie wychowawczym, co odbija się na przyszłości następnego pokolenia. Na nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny mają wpływ:

- Trudna sytuacja materialna i mieszkaniowa
- Konflikty wewnątrzrodzinne
- Oziębłość emocjonalna
- Alkoholizm i przemoc w rodzinie
- Nieleczona choroba psychiczna
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (szczególnie w rodzinach wielodzietnych i niepełnych)

Rodziny, w których występuje problem bezradności stanowią piątą pod względem liczby osób korzystających ze wsparcia ośrodka pomocy społecznej.

Bezdomność

Bezdomność nie należy pod względem liczby korzystających z pomocy społecznej do problemów najbardziej istotnych. W ostatnim pięcioleciu tylko jedna osoba bezdomna korzystała ze świadczeń z pomocy społecznej.

Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę siły działanie skierowane przeciwko członkom rodziny naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Osoby przebywające w domach, w których dochodzi do przemocy doznają zaburzeń funkcjonowania we wszystkich sferach życia: emocjonalnej, psychicznej i społecznej. Badania w tej sferze pokazują silny związek pomiędzy wychowaniem się dzieci w rodzinach z przemocą i skłonnościami do zachowań agresywnych w dorosłym życiu. Zadaniem gminy m.in. jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Od 2011 roku zadania związane z przemocą w rodzinie koordynuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucznej.

Uchwałą Nr XII/62/11 Rady Gminy Tuczna z dnia 24 listopada 2011 r. przyjęto gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Uchwałą Nr XVI/29/11 Rady Gminy Tuczna z dnia 11 kwietnia 2011 r. przyjęto tryb i sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.

Na terenie gminy Tuczna działają: jeden Punkt Konsultacyjny;

Punkt Konsultacyjny dla Osób Dotkniętych Alkoholizmem i Przemocą działający przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

Z Punktu Konsultacyjnego dla Osób Dotkniętych Alkoholizmem i Przemocą w rodzinie skorzystało:

w 2011 roku - 5 osób

w 2012 roku - 14 osób

w 2013 roku – 15 osób

Zarządzeniem Nr 12/13 Wójta Gminy Tuczna z dnia 22 maja 2013 r. powołano Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Tuczna. Członkami Zespołu są przedstawiciele następujących instytucji: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucznnej, Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Tucznnej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Tuczna, Zespołu Szkół w Tucznnej, Szkoły Podstawowej w Dąbrowicy Dużej, kurator zawodowy Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej, Komisariatu Policji w Wisznicach. Z wszystkimi instytucjami zawarto w tej sprawie stosowne Porozumienia.

Ilość prowadzonych „Niebieskich kart” nie oddaje w pełni skali tego problemu. Wiele osób wciąż obawia się konsekwencji poinformowania stosownych służb. Świadomość konsekwencji (zeznania czy ewentualnie konieczność stawienia w sądzie) niejednokrotnie wygrywa z chęcią pomocy ofiarom przemocy.

Uzależnienia

Do negatywnych zjawisk mających wpływ na funkcjonowanie rodzin jest nadużywanie alkoholu, co stanowi groźny problem społeczny. Spożywanie dużych ilości alkoholu powoduje zaburzenia w realizacji funkcji opiekuńczej, wychowawczej, socjalizacyjnej i emocjonalnej rodziny. Wzorce nadmiernego picia w rodzinie przechodzą często na młodą generację. Grono pijących osób zwiększa się regularnie. Wczesna inicjacja alkoholowa jest szczególnie niebezpieczna, gdyż działa na młody organizm destrukcyjnie w sferze fizjologicznej i psychologicznej. Intensywne picie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tucznna na lata 2014-2024

---

szybko przekształca się w uzależnienie. W wyniku nadużywania alkoholu wzrasta przestępczość oraz agresja potęgująca zjawiska przemocy w rodzinie. Stwierdza się przypadki ukrywania problemu alkoholowego i związanej z tym przemocy w rodzinach. Okazuje się, że żony alkoholików zgłaszają się o pomoc dopiero po długotrwałym okresie nadużywania alkoholu i stosowania przemocy.

W celu przeciwdziałania narastania tego zjawiska, konieczne są dalsze działania profilaktyczne, a także pomoc osobom już uzależnionym. Cel ten jest realizowany poprzez aktywne działanie Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi w Gminie Tucznna.

Narkomania jest stosunkowo nowym problemem. Narkomania określana jest, jako uzależnienie od środków psychotropowych, którymi są substancje chemiczne. Uzależnienie to jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych. Prowadzi do zaburzeń osobowości, zaniku uczuć wyższych i zmian w narządach zwłaszcza w układzie nerwowym. W Gminie Tucznna do tej pory dwie rodziny były objęte z powodu tego problemu pomocą społeczną. Ważne są jednak działania profilaktyczne, edukacyjne wśród dzieci i młodzieży.

Projekt systemowy

W latach 2008-2013 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucznnej realizował projekt systemowy „Twój los w Twoich rękach”, który został przedłużony na rok 2014. Projekt jest skierowany przede wszystkim do osób bezrobotnych. Wsparciem w ramach *Projektu* objęto również osoby pracujące w niewielkich gospodarstwach rolnych, nieaktywne zawodowo. Od początku realizacji projektu do 2013 r. wsparciem objęto 83 osoby, w 2014 r. do *Projektu* przystąpiło 14 osób. Uczestnicy *Projektu* otrzymali wsparcie finansowe, objęci zostali pracą socjalną i instrumentami aktywnej integracji w postaci kursów, szkoleń zawodowych. Od 2010 r. finansowany był 1 etat pracownika socjalnego, od 2013 r. do nadal finansowane są dwa etaty pracowników socjalnych. Projekt realizowany jest w oparciu o kontrakty socjalne,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

---

w ramach zawartych kontraktów uczestnicy otrzymali **wsparcie zawodowe**, gdzie celem było nauczenie się poruszania po rynku pracy, umiejętności tworzenia dokumentów aplikacyjnych oraz diagnoza preferencji i predyspozycji zawodowych; **poradnictwo indywidualne w zakresie kompetencji życiowych** nastawione na indywidualne konsultacje by uczestnik poznał swoje słabe strony i wyrównywał zdiagnozowane braki, dysfunkcje, **indywidualne poradnictwo zawodowe** miało na celu wypracowanie wspólnie z doradcą zawodowym ścieżki rozwoju uczestnika, wskazanie mu odpowiedniego zawodu, **sfinansowanie szkoleń zawodowych** dla uczestników projektu.

Budżet projektu w latach 2008-2013 wynosił ogółem 541 757, 24zł w tym:

w 2008 roku	24 523,39zł
w 2009 roku	25 000,00zł
w 2010 roku	91 372,30zł
w 2011 roku	104 590,00zł
w 2012 roku	136 812,00zł
w 2013 roku	159 459,55zł

Budżet projektu planowany w 2014 roku wynosi ogółem 127 917,00zł.

3.3.3 GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tucznej podejmuje wiele działań mających na celu przeciwdziałania uzależnieniom m.in. są to: działania interwencyjne, motywacyjno-edukacyjne, profilaktyczne. Komisja

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

ściśle współpracuje z placówkami oświatowymi, ośrodkiem pomocy społecznej, policją, służbą zdrowia i innymi instytucjami, co pozwala skupić się bardziej na problemach związanych z zapobieganiem szerzeniu się alkoholizmowi, narkomanii i przemocy.

Do zadań Komisji, wynikających z ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2012 r. poz. 1356 ze zm.), należy w szczególności:

- Inicjowanie, współpraca przy opracowaniu, opiniowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami rady gminy w sprawie liczby punktów sprzedaży oraz zasad ich usytuowania
- Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego
- Prowadzenie rozmów z członkami rodzin osoby uzależnionej od alkoholu, zmierzających do podejmowania przez nich leczenia współuzależnienia.

Corocznie uchwalany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych . Uchwalany jest też Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczna.

Celami Strategicznymi Programów na 2014 rok są:

- Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień
- Zmniejszenie rozmiarów problemów, które aktualnie występują
- Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

Cele operacyjne programu:

- Ograniczenie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych
- Zmiana zachowań i postaw mieszkańców i instytucji w Gminie Tucznna w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami
- Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym wspieranie sportu i alternatywnych form spędzania wolnego czasu
- Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie)
- Zwiększenie skuteczności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień.

Tabela nr 7 Działania profilaktyczne w ramach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Lata	Liczba osób zgłaszających się do Punktu Konsultacyjnego	Liczba udzielonych porad
2009	20	30
2010	0	0
2011	5	5
2012	14	22
2013	15	56

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest powszechnie stosowaną metodą wspierającą opis i analizę pozycji rozwojowej obszarów. Pozwala ona na uporządkowanie wiedzy o charakterystyce danego terytorium, w tym przypadku Gminy Tuczna, w układzie czterech kategorii: mocnych stron, słabych stron, szans i zagrożeń.

Podejmując działania na rzecz diagnozy problemów Społecznych Gminy Tuczna należy uwzględnić wewnętrzne czynniki ograniczające rozwój polityki społecznej, punkty stanowiące mocne strony, potencjał rozwoju polityki społecznej oraz zidentyfikowane zagrożenia uwzględniające specyfikę społeczności lokalnej Gminy Tuczna.

Przedstawiona poniżej analiza obejmuje wytypowane obszary priorytetowe:

- Polityka wobec rodziny
- Polityka wobec osób starszych i niepełnosprawnych
- Polityka wobec osób bezrobotnych
- Polityka wobec zagrożeń
- Polityka wobec służb socjalnych w Gminie Tuczna

Analiza SWOT – obszar priorytetowy – Polityka wobec rodziny

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Aktywne zainteresowanie problemami rodziny władz samorządowych Zaradność, pracowitość i przedsiębiorczość mieszkańców gminy Profesjonalna kadra pomocy społecznej	Niewystarczająco rozwinięty system pomocy rodzinom z uwagi na ograniczone środki finansowe Brak specjalnych programów dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi Bezrobocie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

<p>Dobra współpraca z instytucjami działającymi na terenie gminy Dostęp do bibliotek Mieszkańcy gminy – wzorce osobowe (artyści ludowi, emerytowani pracownicy z terenu Gminy)</p>	<p>Słaba współpraca z organizacjami pozarządowymi Niski poziom wykształcenia mieszkańców Niewystarczająca oferta pozwalająca na zagospodarowanie czasu wolnego dla rodzin Niska aktywność społeczna w zakresie działania na rzecz społeczności lokalnej Ubożenie społeczeństwa powodujące nierówne szanse rozwoju dzieci i młodzieży oraz pogłębiające się różnicowanie socjalne grup społecznych Pogłębiający się kryzys rodziny, przejmowanie pewnych funkcji rodziny przez instytucje Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego Rosnące zadłużenie gospodarstw domowych</p>
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<p>Budowanie lokalnych partnerstw obejmujących wszystkie sektory z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu Inicjowanie działań mających na celu wzmocnienie rodziny, jako podstawowej komórki społecznej Stosowanie aktywizujących metod pracy socjalnej Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania Rosnąca świadomość społeczna Wzrost poziomu wykształcenia wśród mieszkańców Realizacja programu wspierania rodziny Skierowanie większych środków na realizację polityki wobec rodziny</p>	<p>Z uwagi na położenie terytorialne wysoki poziom zagrożenia ubóstwem rodzin Przenoszenie ciężaru finansowania zadań na poziom gminy Niekorzystnie kształtujący się rynek pracy Narastanie zjawiska bezradności Starzenie się społeczeństwa Koncentracja na dobrach materialnych Negatywny wpływ zachowań z zewnątrz Zatracanie rodzinnych wartości deficyty w obszarze codziennego sposobu komunikowania się w relacjach dzieci – rodzice, oraz rodzice – dzieci</p>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

Pozyskiwanie środków z zewnątrz na programy wspierające rodzinę	Coraz większy brak opieki zapracowanych rodziców nad swoimi dziećmi, brak zainteresowania tym, co dzieci robią, degradacja relacji rodzinnych
---	---

Źródło: opracowanie własne

Analiza SWOT – obszar priorytetowy – Polityka wobec osób starszych i niepełnosprawnych

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Życzliwość sąsiedzka, pomoc w potrzebie</p> <p>Zainteresowanie problemami społecznymi władz samorządowych</p>	<p>Duża liczba osób niepełnosprawnych i starszych korzystających z pomocy społecznej</p> <p>Istniejące bariery architektoniczne</p> <p>Niewystarczający system wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych</p> <p>Brak wolontariatu działającego w obszarze pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym</p> <p>Słaby system opieki dla osób starszych w miejscu zamieszkania</p> <p>słaba oferta pozwalająca na zagospodarowanie czasu wolnego dla osób starszych i niepełnosprawnych</p> <p>niewystarczający poziom finansowania zadań z pomocy społecznej w tym obszarze</p> <p>starzenie się społeczeństwa</p> <p>pogłębiający się kryzys rodziny, narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny</p>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>upowszechnianie informacji dot. problemów osób starszych i niepełnosprawnych oraz ich praw</p> <p>inicjowanie działań w środowisku lokalnym na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych</p> <p>zewnętrzne źródła finansowania</p> <p>budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych</p> <p>wykorzystanie potencjału ludzi starszych</p>	<p>zbyt mała oferta wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych pozwalająca na uczestnictwo w życiu społecznym</p> <p>niskie świadczenia pieniężne osób starszych i niepełnosprawnych</p> <p>brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych</p>

Analiza SWOT – obszar priorytetowy – polityka wobec bezrobotnych

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>dobre warunki do rozwoju inwestycji szczególnie w obszarze turystyki</p> <p>mocne przywiązanie do ziemi</p> <p>rozwój działalności związanej z kulturą</p> <p>przychylność władz w zakresie uatrakcyjnienia infrastruktury turystycznej</p> <p>korzystne walory przyrodnicze</p>	<p>rozdrobienie własności ziemi</p> <p>brak atrakcyjnych warunków do zatrudniania młodych ludzi</p> <p>niskie kwalifikacje osób bezrobotnych</p> <p>brak podmiotów ekonomii społecznej</p> <p>brak umiejętności w poszukiwaniu pracy</p> <p>ubogi rynek pracy</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>możliwość rozwoju agroturystyki</p> <p>pozyskiwanie środków zewnętrznych</p> <p>wdrażanie programów przeciwdziałania bezrobociu</p>	<p>wysokie koszty pracy</p> <p>sezonowość rynku pracy</p> <p>narastanie zjawiska wyuczonej bezradności</p>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tucznna na lata 2014-2024

dostosowane do potrzeb lokalnego rynku pracy

Źródło: opracowanie własne

Analiza SWOT – obszar priorytetowy – Polityka wobec zagrożeń

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>profesjonalna i wykształcona kadra OPS w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>dobrze działający Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie</p> <p>dobra współpraca służb z terenu gminy działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom</p> <p>działający Punkt Konsultacyjny przy GKRPA dla osób z problemem uzależnień</p> <p>działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	<p>słaba oferta na zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, starszych i całych rodzin</p> <p>Przyzwolenie na sprzedaż papierosów i alkoholu nieletnim lub kupowanie przez dorosłych alkoholu dla nieletnich</p> <p>Niewystarczające środki finansowe</p> <p>Pogłębiający się kryzys rodziny, brak zainteresowania ze strony rodziców czasem wolnym dzieci</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>Promocja działań w zakresie przeciwdziałania różnego rodzaju uzależnieniom i przemocy domowej</p> <p>Współpraca z organizacjami pozarządowymi</p> <p>Inicjowanie mody na zdrowy tryb życia, bez używek</p> <p>Realizacja programów: przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, wspierania rodziny</p> <p>Bogata oferta działań profilaktycznych</p>	<p>Ukrywanie problemu przemocy</p> <p>Społeczna akceptacja alkoholu w życiu mieszkańców</p> <p>Obniżenie wieku inicjacji alkoholowej</p> <p>Brak asertywności wśród dorosłych mieszkańców</p> <p>młodzież pozostawiona bez opieki rodziców, brak wiedzy rodziców o tym, co robią</p> <p>jazda pod wpływem alkoholu i innych używek</p> <p>słaba opieka zdrowotna dzieci i młodzieży</p> <p>negatywny wpływ zachowań z zewnątrz</p>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

<p>Organizacja szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych, rodziców i uczniów</p> <p>Zewnętrzne źródła finansowania</p> <p>Budowanie świadomości społecznej dot. potencjalnych zagrożeń, ich skutków i sposobów postępowania</p> <p>Intensyfikacja programów profilaktycznych</p>	<p>łatwy dostęp do alkoholu</p> <p>społeczne przyzwolenie dorosłych na przebywanie dzieci i młodzieży na imprezach dla dorosłych i do późnych godzin nocnych</p> <p>koncentracja na dobrach materialnych</p>
---	--

Źródło: opracowanie własne

Analiza SWOT – obszar priorytetowy – polityka wobec służb socjalnych w Gminie Tuczna

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>profesjonalna i wykształcona kadra OPS</p> <p>sprawnie działający Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<p>złe warunki lokalowe OPS</p> <p>ograniczone środki finansowe na działalność w obszarze pomocy społecznej</p> <p>brak integracji działań w obszarze polityki społecznej</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>zewnętrzne źródła finansowania zadań polityki społecznej</p> <p>skierowanie większych środków na realizację polityki społecznej</p>	<p>dalsze ograniczenie środków finansowych na realizację zadań pomocy społecznej</p> <p>niestabilność prawa, zmiany przepisów</p> <p>przekazywanie nowych zadań do pomocy społecznej</p> <p>brak programu motywującego do dalszego rozwoju i kształcenia umiejętności</p> <p>brak systemowych rozwiązań</p>

IV. CELE STRATEGII

4.1 MISJA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024 kontynuuje Misję zawartą w Strategii w latach 2004-2013:

**GMINA TUCZNA – OTWARTA NA PROBLEMY
MIESZKAŃCÓW, DAŻĄCA DO WYRÓWNYWANIA RÓŻNIC
W POZIOMIE JAKOŚCI ŻYCIA**

4.2 CEL GŁÓWNY STRATEGII

**ZBUDOWANIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU WSPARCIA
SPOŁECZNEGO ZAPOBIEGAJĄCEGO WYKLUCZENIU I MARGINALIZACJI
OSÓB ORAZ GRUP SPOŁECZNYCH**

4.3 STRUKTURA OBSZARÓW PRIORYTETOWYCH

4.3.1 OBSZAR PRIORYTETOWY I – POLITYKA WOBEC RODZINY

W Gminie Tuczna obserwuje się systematyczny wzrost liczby rodzin żyjących w ubóstwie. Pogarszająca się jakość życia dotyka szczególnie rodziny, w których występuje bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność, długotrwała choroba i uzależnienia. Niepokojącym zjawiskiem jest kumulacja niekorzystnych zjawisk społecznych, które mogą być przyczyną dezintegracji społecznej i zawodowej całych rodzin.

Rodzina jest podstawową komórką, która powinna zaspokoić potrzeby każdego z jej członków. Jest miejscem, gdzie człowiek wchodzi w podstawowe dla siebie związki z innymi ludźmi, uczy się bliskości emocjonalnej. Podstawą do życia jest zaspokojenie potrzeb fizjologicznych i biologicznych, powinna je gwarantować rodzina. Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, aż do wkraczania na drogę konfliktu z prawem.

Niedostateczny rozwój aktywnych form wsparcia dla osób zagrożonych dezintegracją społeczną i zawodową może prowadzić do ich społecznego wykluczenia. Dużym utrudnieniem w prowadzeniu aktywnej pomocy społecznej jest niewielka ilość organizacji pozarządowych obejmująca swym zasięgiem teren Gminy Tuczna. Aktywizacja społeczności lokalnej dla rozwiązania trudnych problemów stanowi ważne i trudne wyzwanie dla pomocy społecznej.

4.3.1.1 CEL STRATEGICZNY

WZMOCNIENIE POZYCJI RODZINY W OBLICZU JEJ KRYZYSU

4.3.1.2 CELE OPERACYJNE – KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ

1. Stworzenie kompleksowego systemu pomocy dziecku i rodzinie
2. Rozwój partnerstwa lokalnego w zakresie wsparcia rodziny
3. Rozwój interdyscyplinarnych form wsparcia
4. Wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	INSTYTUCJA KOORDYNUJĄCA	PARTNERZY	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Stworzenie zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów społecznych	Monitoring potrzeb społecznych i możliwości ich zaspokojenia realizowanych przez pracowników OPS	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	-placówki oświatowe, -samorząd gminny, -GKRPA -kuratorzy, -służba zdrowia, -policja, -PUP,	-budżet gminy -źródła zewnętrzne,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

				-NGO	
	Wspieranie i upowszechnianie współpracy pomiędzy sektorem publicznym szczególnie w zakresie kreowania i realizacji zadań publicznych wynikających z niniejszej Strategii lub innych programów realizowanych w zakresie pomocy społecznej	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	-samorząd gminny -GKRPA -służba zdrowia -NGO	-budżet gminy -źródła zewnętrzne,
	Bieżące aktualizowanie informacji działalności OPS na stronach internetowych	W miarę potrzeb	Ośrodek Pomocy Społecznej	-samorząd gminny	-budżet gminy -źródła zewnętrzne,
	Budowanie pozytywnego wizerunku pomocy	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	-samorząd gminny -lokalne media	-budżet gminy -źródła zewnętrzne,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

	społecznej wśród mieszkańców Gminy				
Rozwój potencjału Ośrodka Pomocy Społecznej	Systematyczne, kierunkowe szkolenia dla osób realizujących działania z zakresu polityki społecznej na terenie Gminy Tuczna	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	-samorząd gminny -GKRPA -instytucje szkolące -NGO	-budżet gminy -źródła zewnętrzne,
	Pomoc w rozwijaniu się wolontariatu, jako formy wzmocnienia kadry OPS	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	-samorząd gminny -parafie -NGO	-budżet gminy -źródła zewnętrzne,
	Rozszerzenie personelu o dodatkowych specjalistów	W miarę potrzeb	Ośrodek Pomocy Społecznej	-samorząd gminny -GKRPA -NGO	-budżet gminy -źródła zewnętrzne,

4.3.1.3 BENEFICJENCI

1. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej
2. Rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
3. Dzieci i młodzież

4.3.1.4 PROGNOZA ZMIAN – EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELU

Rezultatem osiągnięcia celu strategicznego będzie stworzenie podstaw do rozwoju społeczeństwa zintegrowanego, w którym rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym będą miały zapewnione odpowiednie wsparcie umożliwiające przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych oraz godne warunki życia.

4.3.1.5 UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELU

Ważnymi czynnikami, które będą miały wpływ na realizację celu będą:

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej

4.3.2 OBSZAR PRIORYTETOWY II – POLITYKA WOBEC OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym we współczesnym świecie. Rola i pozycja człowieka starego w nowoczesnym, zmodernizowanym społeczeństwie bardzo się zmieniła. Obecnie nie do końca można sprecyzować pojęcie – człowiek stary. Wiek biologiczny nie zawsze jest tożsamy ze zmianami psychofizycznymi, dlatego przyjmujemy, że tym pojęciem będziemy określać ludzi w wieku poprodukcyjnym, czy emerytalnym. Trzeba pamiętać, że starzenie się jest procesem, dlatego nie powinien to być okres nagłego wycofania się z życia społecznego, kulturalnego i towarzyskiego, ponieważ może to spowodować osamotnienie i izolację. Mając na uwadze strukturę rodzin, które nie są w pełni wydolne w zaspakajaniu potrzeb swoich najstarszych członków, istnieje potrzeba zbudowania sprawnego systemu pomocy, który będzie uwzględniał najważniejsze potrzeby ludzi najstarszych. Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym należy jednak uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem. Stworzenie spójnego programu pomocy osobom niepełnosprawnym poprawi sytuację tych osób. Polityka społeczna ma instrumenty do rozwiązywania problemów społecznych, lecz nie wszystkie problemy można rozwiązać. Należy jednak przeciwdziałać pogłębianiu się różnic społeczno-ekonomicznych, izolacji grup społecznych.

4.3.2.1 CEL STRATEGICZNY

***UŁATWIENIE FUNKCJONOWANIA
OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W ŚRODOWISKU LOKALNYM***

4.3.2.2 CELE OPERACYJNE – KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Stworzenie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych
2. Stworzenie osobom niepełnosprawnym i starszym warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej
3. Podnoszenie świadomości społeczeństwa o potrzebach i problemach ludzi starszych i niepełnosprawnych, aktywizacja społeczeństwa

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	INSTYTUCJA KOORDYNUJĄCA	PARTNERZY	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Stworzenie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych	Utworzenie i wspieranie rozwoju usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych dla osób starszych i niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania	Zadanie ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	- samorząd gminny - PCPR - Parafie - NGO (organizacje pozarządowe)	- budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Diagnoza ilości, rodzaju i stopni niepełnosprawności mieszkańców gminy	Zadanie ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	- OPS - PCPR	- budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Udzielanie pomocy finansowej osobom starszym i niepełnosprawnym	Zadanie ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	- samorząd gminny - PCPR - NGO	- budżet gminy - źródła zewnętrzne
Stworzenie osobom niepełnosprawnym i starszym warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej	Rozwój różnorodnych form aktywizacji osób starszych	Zadanie ciągłe 2014-2024	NGO	- placówki oświatowe - samorząd gminny - Parafie	- budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Wykorzystanie doświadczenia osób starszych przy prowadzeniu różnego rodzaju świetlic, kół	Zadanie ciągłe 2014-2024	Świetlica Środowiskowa w Tucznej	- placówki oświatowe - samorząd gminny - Parafie - NGO - OPS	- budżet gminy - źródła zewnętrzne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

	zainteresowań dla dzieci i młodzieży				
	Rozwijanie i promowanie oferty kulturalnej, oświatowej i rozrywkowej dla osób starszych i niepełnosprawnych	Zadanie ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	placówki oświatowe - samorząd gminny -Parafie - NGO - OPS	-budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Wspieranie tworzenia i funkcjonowania lokalnych grup wsparcia	Zadanie ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	placówki oświatowe - samorząd gminny -GKRPA - NGO	-budżet gminy - źródła zewnętrzne
Podnoszenie świadomości społeczeństwa o potrzebach i problemach ludzi starszych i niepełnosprawnych , aktywizacja społeczeństwa	Inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i społecznej akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych	Zadanie ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	placówki oświatowe - samorząd gminny - PCPR - NGO	- budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Podejmowanie działań mających na celu organizowanie jednostek administracji	Zadanie ciągłe 2014-2024	- samorząd gminny	- placówki oświatowe - samorząd gminny - gminne jednostki administracyjne	- budżet gminy - źródła zewnętrzne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

	publicznej w sposób przyjazny dla osób niepełnosprawnych				
	Prowadzenie akcji promujących zdrowy styl życia	Zadanie ciągłe 2014-2024	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- placówki oświatowe - samorząd gminny - OPS - NGO	-budżet gminy - źródła zewnętrzne

4.3.2.3 BENEFICJENCI

1. Ludzie starsi
2. Osoby niepełnosprawne
3. Rodziny osób starszych i niepełnosprawnych
4. Środowisko osób starszych i niepełnosprawnych

4.3.2.4 PROGNOZA ZMIAN – EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELU

Wdrożenie celu strategicznego będą odzwierciedlać następujące rezultaty:

- Umożliwienie osobom starszym i niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym
- Rozszerzenie współpracy instytucji i organizacji działających w zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym

- Ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez promocję działań profilaktycznych i podnoszenie poziomu wiedzy w społeczności lokalnej
- Zwiększenie dostępności do usług dla osób starszych i niepełnosprawnych

4.3.2.5 UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELU

Ważnym czynnikiem, które będą miały wpływ na realizację celu będą:

- Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych
- Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania, umiejętność pozyskania i optymalnego wykorzystania środków
- Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej

4.3.3 OBSZAR PRIORYTETOWY III – POLITYKA WOBEC OSÓB BEZROBOTNYCH

W ujęciu społecznym bezrobocie oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy, zgłaszających gotowość jej podjęcia. Konsekwencjami w funkcjonowaniu osób bezrobotnych i ich rodzin są przede wszystkim obniżenie własnej wartości, poczucie bezsilności i beznadziejności oraz niepewności statusu społecznego, pogorszenie standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, stygmatyzacja, problem z zagospodarowaniem czasu wolnego. Konsekwencją społeczną jest m.in. ponoszenie przez społeczeństwo kosztów świadczeń na rzecz osób bezrobotnych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

W Gminie Tuczna obserwuje się duży udział młodych osób bezrobotny korzystających z różnych form pomocy społecznej.

4.3.3.1 CEL STRATEGICZNY

WSPIERANIE AKTYWNOŚCI OSÓB BEZROBOTNYCH NA RYNKU PRACY

4.3.3.2 CELE OPERACYJNE

1. Poprawa działań aktywizacyjnych wobec osób bezrobotnych
2. Wielowymiarowe wsparcie osób bezrobotnych i ich rodzin

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	INSTYTUCJA KOORDYNUJĄCA	PARTNERZY	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Poprawa działań aktywizacyjnych wobec osób bezrobotnych	Nawiązanie stałej współpracy z PUP w Białej Podlaskiej w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie Gminy Tuczna oraz w zakresie pośrednictwa pracy i doskonalenia zawodowego	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	- samorząd gminny - PUP	- budżet gminy - źródła zewnętrzne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tucznna na lata 2014-2024

	Organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych	Zadania ciągłe 2014-2024	Samorząd gminny	-PUP -OPS	-budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Zbieranie i udostępnianie informacji o wolnych miejscach pracy na terenie powiatu bialskiego	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	-samorząd gminny -PUP	-budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Współpraca z przedsiębiorcami w celu pozyskiwania informacji o ofertach pracy	Zadania ciągłe 2015-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	-samorząd gminny -PUP -przedsiębiorca	-budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Promocja szkolnictwa wyższego oraz pozostałych form zdobywania i rozszerzania poziomu rozwoju zawodowego	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	-samorząd gminny -PUP -placówki oświatowe	-budżet gminy - źródła zewnętrzne
Wielowymiarowe wsparcie osób bezrobotnych	Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego i rzeczowego	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	-placówki oświatowe, -samorząd gminny -PCPR, -kurator -NGO	-budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Opracowanie i	Zadania ciągłe	Ośrodek Pomocy	-samorząd gminny	-budżet gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tucznna na lata 2014-2024

	wdrożenie programu aktywizacji zawodowej, pokonywaniu bezradności społecznej klientów pomocy społecznej	2017-2024	Społecznej	-NGO -PUP -przedsiębiorstwa	- źródła zewnętrzne
	Przeciwdziałanie uzależnieniu od instytucji pomocy społecznej	Zadania ciągłe 2017-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	-samorząd gminny -NGO	-budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontakt socjalny	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	-samorząd gminny -przedsiębiorstwa -PUP -NGO	-budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Pomoc psychologiczna dla osób bezrobotnych	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	-samorząd gminny -NGO -PUP	-budżet gminy - źródła zewnętrzne

4.3.3.3 BENEFICJENCI

1. Osoby bezrobotne
2. Rodziny osób bezrobotnych
3. Środowisko osób bezrobotnych

4.3.3.4 PROGNOZA ZMIAN – EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELU

Wdrożenie celu strategicznego będzie skutkowało:

- Zwiększeniem poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych
- Zmniejszeniem skali wykluczenia społecznego
- Podjęciem współpracy międzyinstytucjonalnej oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie walki z bezrobociem
- Wsparcie różnorodnych form zdobywania doświadczenia na rynku pracy
- Przeciwdziałanie powielaniu przez młodzież niepożądanych postaw społecznych, tj. bierności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

4.3.3.5 UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELU

Na stopień realizacji celu będą miały ważny wpływ:

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz rozwoju aktywności zawodowej, edukacji i promocji przedsiębiorczości
2. Zaangażowanie w pozyskiwane środków zewnętrznych, ciekawe projekty.

4.3.4 OBSZAR PRIORYTETOWY IV – POLITYKA WOBEC ZAGROŻEŃ

Strategia kontynuuje działania w odniesieniu do zagrożeń określonych w toku prac warsztatowych przygotowujących strategię na lata 2004-2013. Określone w tym dokumencie najważniejsze zagrożenia występujące

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

na terenie Gminy Tuczna to: uzależnienia, przemoc, bezrobocie, choroby, niepełnosprawność, niewydolna opieka rodziców nad dziećmi.

4.3.4.1 CEL STRATEGICZNY

OGRANICZENIE ZAGROŻEŃ WYSTĘPUJĄCYCH W SPOŁECZEŃSTWIE

4.3.4.2 CELE OPERACYJNE – KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie walki z uzależnieniami
2. Intensyfikacja działań interdyscyplinarnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
3. Wspomaganie instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów związanych z różnego rodzaju uzależnieniami
4. Zapobieganie przestępczości, szczególnie młodzieży

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	INSTYTUCJA KOORDYNUJĄCA	PARTNERZY	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie walki z uzależnieniami	Realizacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii	Zadanie ciągłe 2014-2024	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Dokument źródłowy	Dokument źródłowy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

	Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych	Zadanie ciągłe 2014-2024	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- placówki oświatowe -samorząd gminny -OPS -ośrodki zdrowia -policja -NGO	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
	Opracowanie i dystrybucja ulotek promujących zdrowy styl życia	Zadanie ciągłe 2014-2024	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- placówki oświatowe -samorząd gminny -OPS -ośrodki zdrowia -policja -NGO -parafie	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
	Działalność wychowawcza i informacyjna	Zadanie ciągłe 2014-2024	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- placówki oświatowe -samorząd gminny -OPS -ośrodki zdrowia -policja -NGO -parafie	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
	Udzielanie rodzinom, w których występują	Zadanie ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	-placówki oświatowe, -samorząd gminny	-budżet gminy -źródła zewnętrzne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

	uzależnienia pomocy psychologicznej i prawnej			-GKRPA -NGO	
	Współpraca z lokalnymi mediami w zakresie przekazu profesjonalnej wiedzy na temat profilaktyki uzależnień	Zadanie ciągłe 2014-2024	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- placówki oświatowe -samorząd gminny -OPS -ośrodki zdrowia -NGO	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
Intensyfikacja działań interdyscyplinarnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie	Zadanie ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	Dokument źródłowy	Dokument źródłowy
	Podejmowanie działań interdyscyplinarnych ograniczających zjawisko przemocy w rodzinie, w szkole i środowisku	Zadanie ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	-placówki oświatowe -samorząd gminny -GKRPA -ośrodki zdrowia -kuratorzy -NGO	-budżet gminy -źródła zewnętrzne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tucznna na lata 2014-2024

	rówieśniczym				
Wspomaganie instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów związanych z różnego rodzaju uzależnieniami	Organizowanie i dofinansowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych	Zadanie ciągłe 2014-2024	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- placówki oświatowe -samorząd gminny -OPS -NGO -placówki służby zdrowia	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
	Wspieranie przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożycia alkoholu	Zadanie ciągłe 2014-2024	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- placówki oświatowe -samorząd gminny -OPS -NGO -OSP -Związki Podhalan	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie działań profilaktycznych ukierunkowanych na dzieci i młodzież	Zadanie ciągłe 2014-2024	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- placówki oświatowe -samorząd gminny -OPS -NGO	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
	Wspieranie szkół	Zadanie ciągłe	Gminna Komisja	- placówki	-budżet gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

	w działaniach mających na celu zapobieganie używania środków psychoaktywnych	2014-2024	Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	oświatowe -samorząd gminny -NGO	-źródła zewnętrzne
	Wspieranie szkół w rozwijaniu działań profilaktycznych	Zadanie ciągłe 2014-2024	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- placówki oświatowe -samorząd gminny -NGO -OPS	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
	Wspieranie programów dla dzieci i młodzieży będących alternatywą wobec używania alkoholu i narkotyków	Zadanie ciągłe 2014-2024	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- placówki oświatowe -samorząd gminny -NGO -OPS -parafie -służba zdrowia -policja	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
	Edukacja publiczna i szkolenia przedstawicieli różnych grup społecznych	Zadanie ciągłe 2014-2024	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- placówki oświatowe -samorząd gminny -NGO -OPS -służba zdrowia -policja	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
Zapobieganie	Popularyzowanie	Zadanie ciągłe	Placówki Oświatowe	-samorząd	-budżet gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

przestępczości, szczególnie młodzieży	i promowanie zajęć pozaszkolnych	2014-2024		gminny -GKRPA	-źródła zewnętrzne
	Współpraca pedagogów szkolnych z policją, kuratorami i pracownikami socjalnymi na rzecz ograniczenia skali przestępczości	Zadanie ciągłe 2014-2024	Placówki Oświatowe	-samorząd gminny -kuratorzy -OPS -policja	-budżet gminy -źródła zewnętrzne
	Zapobieganie przestępczości i wykroczeniom w szkołach oraz podniesienie w nich poziomu bezpieczeństwa	Zadanie ciągłe 2014-2024	Placówki Oświatowe	-samorząd gminny -policja -kuratorzy -NGO -GKRPA	-budżet gminy -źródła zewnętrzne

4.3.4.3 BENEFICJENCI

1. Osoby uzależnione
2. Rodziny osób uzależnionych
3. Dzieci i młodzież
4. Rodziny, w których występuje przemoc

5. Instytucje działające w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie
6. Organizacje pozarządowe
7. Nauczyciele

4.3.4.4. PROGNOZA ZMIAN – EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELU

Wdrożenie celu strategicznego będzie skutkowało:

1. Zwiększeniem działań profilaktycznych szczególnie skierowanych do dzieci i młodzieży
2. Zmniejszeniem skali wykluczenia społecznego
3. Podjęciem współpracy międzyinstytucjonalnej oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie walki z uzależnieniami i przemocą w rodzinie
4. Przeciwdziałanie powielaniu przez młodzież niepożądanych postaw społecznych

4.3.4.5 UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELU

Na stopień realizacji celu będą miały ważny wpływ:

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz propagowania zdrowego stylu życia bez używek
2. Zaangażowanie w pozyskiwanie środków zewnętrznych, ciekawe projekty
3. Dobrze przygotowana kadra oświatowa, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji i innych instytucji współpracujących

4.3.5 OBSZAR PRIORYTETOWY V – POLITYKA WOBEC SŁUŻB SOCJALNYCH W GMINIE TUCZNA

Zapisy Strategii mogą być realizowane przede wszystkim przy pomocy kapitału ludzkiego i społecznego. Rozwiązywanie najważniejszych problemów społecznych zależy od jakości zasobów ludzkich i zaufania społecznego. Kapitał ludzki to: wiedza, umiejętności, kwalifikacje i zdolności do szybkiego oraz skutecznego radzenia sobie z problemami natury zarówno społecznej jak i psychologicznej.

Kapitał społeczny jest uzupełnieniem kapitału ludzkiego. Składa się z relacji międzyludzkich, które umożliwiają wspólne działania. Potencjał intelektualny, zdobyte kwalifikacje i doświadczenia będą mogły być należycie spożytkowane w społeczeństwie opartym na wiedzy. Wdrożenie celu umożliwi prowadzenie satysfakcjonującego życia zawodowego. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz powszechny dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych jest jednym z najważniejszych wyzwań nowoczesnej gospodarki i nowoczesnego społeczeństwa. Bez rozwoju zasobów ludzkich nie będzie możliwe sprostanie wymogom nowoczesnego społeczeństwa.

4.3.5.1 CEL STRATEGICZNY

SYSTEMOWE I TECHNICZNE WZMOCNIENIE DZIAŁAŃ SŁUŻB SOCJALNYCH GMINY TUCZNA

4.3.5.2 CELE OPERACYJNE – KIERUNKI DZIAŁANIA

1. Stworzenie zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów społecznych
2. Rozwój potencjału Ośrodka Pomocy Społecznej

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

3. Zapewnienie warunków skutecznego wdrażania zapisów niniejszej Strategii

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	INSTYTUCJA KOORDYNUJĄCA	PARTNERZY	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Stworzenie zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów społecznych	Monitoring potrzeb społecznych i możliwości ich zaspokojenia realizowany przez pracowników OPS	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	- placówki oświatowe - samorząd gminny - GKRPA - kuratorzy - służba zdrowia - policja - PUP - NGO	- budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Wspieranie i upowszechnianie współpracy pomiędzy sektorem publicznym szczególnie w zakresie kreowania i realizacji zadań publicznych wynikających z niniejszej Strategii lub innych programów realizowanych w zakresie pomocy społecznej	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	- samorząd gminny - GKRPA - służba zdrowia - NGO	- budżet gminy - źródła zewnętrzne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

	Bieżące aktualizowanie informacji o działalności OPS na stronie internetowej	W miarę potrzeb	Ośrodek Pomocy Społecznej	- samorząd gminny	- budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Budowanie pozytywnego wizerunku pomocy społecznej wśród mieszkańców Gminy	Zadania ciągle 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	- samorząd gminny - lokalne media	- budżet gminy - źródła zewnętrzne
Rozwój potencjału Ośrodka Pomocy Społecznej	Systematyczne, kierunkowe szkolenia dla osób realizujących działania z zakresu polityki społecznej na terenie Gminy Tuczna	Zadania ciągle 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	- samorząd gminny - GKRPA - instytucje szkolące - NGO	- budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Rozszerzenie personelu o dodatkowych specjalistów	W miarę potrzeb	Ośrodek Pomocy Społecznej	- samorząd gminny - GKRPA - NGO	- budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Relatywny do pojawiających się potrzeb – rozwój odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego	W miarę potrzeb	Ośrodek Pomocy Społecznej	-samorząd gminny - PCPR - NGO	- budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Zapewnienie superwizji dla	Zadania ciągle 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	-samorząd gminny - NGO	- budżet gminy - źródła zewnętrzne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tucznna na lata 2014-2024

	pracowników OPS				
	Prowadzenie działań przeciw „wypaleniu zawodowemu” pracowników OPS	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	samorząd gminny - NGO	- budżet gminy - źródła zewnętrzne
Zapewnienie warunków skutecznego wdrażania zapisów niniejszej Strategii	Wdrażanie Strategii zgodnie z harmonogramem	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	Partnerzy zgodnie z wyznaczonymi zadaniami	- budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Coroczne dążenie do zabezpieczenia w budżecie gminy środków na realizację Strategii	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	Partnerzy zgodnie z wyznaczonymi zadaniami	- budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Pozyskiwanie zewnętrznych środków na realizację Strategii	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	Partnerzy zgodnie z wyznaczonymi zadaniami	- budżet gminy - źródła zewnętrzne
	Pozyskiwanie nowych partnerów do realizacji zapisów Strategii	Zadania ciągłe 2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej	Partnerzy zgodnie z wyznaczonymi zadaniami	- budżet gminy - źródła zewnętrzne

4.3.5.3 BENEFICJENCI

1. Pracownicy OPS

2. Lokalni liderzy
3. Wolontariusze

4.3.5.4 PROGNOZA ZMIAN – EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELU

Wdrożenie celu strategicznego będzie skutkowało:

1. Rozwojem wolontariatu
2. Wyłonieniem lokalnych liderów
3. Podniesienie profesjonalnych działań pracowników OPS

4.3.5.5 UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELU

Na stopień realizacji celu będą miały ważny wpływ:

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz propagowania zdrowego stylu życia bez używek
2. Zaangażowanie w pozyskiwanie środków zewnętrznych, ciekawe projekty
3. Zaangażowanie w rozwój kadry OPS oraz umiejętność zastosowania pozyskanych informacji przez pracowników Ośrodka w praktyce

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Przewiduje się następujące źródła finansowania Strategii:

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

- ✓ Środki własne samorządu
- ✓ Środki z budżetu centralnego
- ✓ Środki partnerów przedsięwzięcia (np. NGO)
- ✓ Środki funduszy krajowych
- ✓ Środki strukturalne Unii Europejskiej

ORGAN ADMINISTRACJI	ZADANIA
ŚRODKI Z BUDŻETU PAŃSTWA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Finansowe wspieranie programów określonych przez właściwego ministra w obszarze pomocy społecznej, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty uprawnione 2. Opracowanie i finansowanie programów osłonowych
ŚRODKI Z BUDŻETU GMINY	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej mających na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia 2. Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów:<ul style="list-style-type: none"> - pomocy społecznej - profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii - wspieranie rodziny - innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tucznna na lata 2014-2024

Możliwość zewnętrznego wsparcia finansowego Gminy zależy będą od czynników:

- Wielkość środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce
- Zasady podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa
- Potencjał absorpcyjny poszczególnych organizacji społecznych i instytucji
- Zdolność przygotowania i realizacji konkretnych projektów dla Gminy Tucznna w sferze społecznej.

W procesie powstawania nowoczesnego społeczeństwa opartego na wzajemnych relacjach gospodarki wolnorynkowej, gdzie ludzie wymieniają między sobą towary i usługi, poza przyjętą formą działalności gospodarczej istnieje potrzeba aktywności społecznej, szczególnie w czasach, kiedy państwo nie jest w stanie zadbać o potrzeby wszystkich członków swojej wspólnoty. Jest to możliwe w ramach funkcjonowania organizacji pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń. Obok instytucji zajmujących się pomocą innym ludziom z ramienia urzędu, organizacje pozarządowe cieszą się dużą skutecznością. Organizacje pozarządowe są bardziej efektywne od instytucji, ponieważ wykorzystują na swoje cele 80-90% powierzonych im środków, w tym zawierają również środki samodzielnie zdobyte. Przyczynia się to do poprawy jakości życia. Od tych organizacji zależy dziś bardzo wiele. Wciąż za mała jest liczba organizacji o profilu pomocy socjalnej. Potrzebna jest więc powszechna akcja na rzecz działań społecznych i możliwości zorganizowania tych działań w ramach organizacji pozarządowych. Spektakularne akcje charytatywne to wciąż za mało w obliczu wielości potrzeb. Rodzi się tu potrzeba uświadomienia społeczeństwu możliwości, jakie można wykorzystać za pośrednictwem organizacji pozarządowych. Obok środków krajowych i unijnych projekty z zakresu pomocy społecznej mogą być finansowane przez organizacje pozarządowe.

VI. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY TUCZNA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tuczna jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilkanaście lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji ze społeczeństwem. Wdrożeniu programu towarzyszyć będzie jego ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Ze względu na swój wieloletni charakter wdrażanie założeń Strategii jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych i społecznych oraz elastyczności w dostosowaniu się do priorytetów w zakresie uzyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Przy wdrażaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tuczna na lata 2014-2024 przyjmuje się następujący harmonogram prac:

LP.	ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY
1.	Przyjęcie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024	do końca lipca 2014r.	Rada Gminy Tuczna
2.	Publikacja Strategii w BIP Gminy Tuczna i	czerwiec 2014r.	Sekretarz Gminy Tuczna

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

	Ośrodka Pomocy Społecznej		Kierownik OPS
3.	Zidentyfikowanie partnerów do realizacji poszczególnych zadań	w miarę potrzeb	Ośrodek Pomocy Społecznej
4.	Monitoring	na bieżąco	Ośrodek Pomocy Społecznej
5.	Aktualizacja Strategii	w miarę potrzeb	Ośrodek Pomocy Społecznej
6.	Promocja Strategii	2014-2024	Ośrodek Pomocy Społecznej
7.	Opracowanie corocznego raportu z postępów wdrożeniowych	co roku (cyklicznie)	Ośrodek Pomocy Społecznej
8.	Opracowanie końcowego raportu oceniającego realizację Strategii	do końca 2024r.	Ośrodek Pomocy Społecznej
9.	Przyjęcie raportu z realizacji Strategii	do końca 2024r.	Wójt Gminy Tuczna
10.	Upublicznienie raportu z realizacji Strategii	do końca 2024r.	Kierownik OPS

VII. SPOSOBY MONITOROWANIA, EWALUACJI I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

7.1 CELE STRATEGICZNE I WSKAŹNIKI ICH REALIZACJI

CEL	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁO DANYCH
<p>Cel strategiczny I</p> <p><i>Wzmocnienie pozycji rodziny w obliczu jej kryzysu</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba klientów pomocy społecznej objętych kontraktem socjalnym - liczba osób objętych aktywnymi formami wsparcia - liczba udzielonych porad - liczba rodzin objętych działaniami asystenta rodziny - liczba rodzin objęta pomocą finansową - liczba osób objęta pomocą w formie dożywiania - liczba wdrożonych programów pokonywania bezradności społecznej i przeciwdziałaniu uzależnieniu od pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdania statystyczne GOPS - dane punktu konsultacyjnego - dane z prac Zespołu Interdyscyplinarnego

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

	<ul style="list-style-type: none"> - liczba udzielonych porad psychologicznych - liczba rodzin objętych wsparciem psychologa - liczba wdrożonych programów edukacyjnych dla rodziców - liczba uczestników tych programów - liczba zrealizowanych programów profilaktycznych - liczba uczestników tych programów - liczba uczniów objętych programem stypendialnym - liczba uczestników alternatywnych form spędzania czasu wolnego - liczba programów wspierających integrację rodziny - liczba uczestników tych programów - liczba nawiązanych partnerstw w zakresie wsparcia rodziny - liczba dzieci korzystających z organizowanego wypoczynku - liczba uczestników świetlic - liczba uczestników ośrodka wsparcia 	
<p>Cel strategiczny II <i>Ułatwienie funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób objętych usługami opiekuńczymi - liczba porad psychologicznych - liczba osób objętych pomocą finansową - liczba osób uczestniczących w różnych formach aktywizacji - liczba świetlic wykorzystująca potencjał osób starszych przy ich prowadzeniu dla dzieci i młodzieży - liczba uczestników tych spotkań - liczba materiałów promocyjnych - liczba uczestników lokalnych grup wsparcia - liczba przeprowadzonych kampanii - liczba jednostek administracji publicznej, które 	<p>- sprawozdania statystyczne GOPS</p>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

	<p>wdrożyły program działań dla osób niepełnosprawnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba akcji promujących zdrowy styl życia 	
<p>Cel strategiczny III</p> <p><i>Wspieranie aktywności osób bezrobotnych na rynku pracy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> -liczba osób objętych aktywnymi formami wsparcia - liczba osób zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych - ilość ofert pracy udostępnionych osobom bezrobotnym - ilość osób objętych kontraktem socjalnym - ilość udzielonych porad psychologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdania statystyczne GOPS - dane statystyczne PUP
<p>Cel strategiczny IV</p> <p><i>Ograniczenie zagrożeń występujących w społeczeństwie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - ilość akcji profilaktycznych - ilość uczestników - ilość wdrożonych programów - ilość uczestników - ilość materiałów promocyjnych - ilość porad prawnych - ilość porad psychologicznych - ilość niebieskich kart - ilość spotkań grup roboczych - ilość działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną - ilość organizacji, które uzyskały wsparcie na działania mające na celu zmianę obyczajów w zakresie spożycia alkoholu - liczba zawartych porozumień z organizacjami pozarządowymi - ilość szkół, które uzyskały wsparcie na działania związane z zapobieganiem używania środków psychoaktywnych - ilość programów, które uzyskały wsparcie - ilość uczestników tych programów 	<ul style="list-style-type: none"> - sprawozdania statystyczne GOPS - dane punktu konsultacyjnego - dane z prac Zespołu Interdyscyplinarnego

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

	<ul style="list-style-type: none"> - ilość szkoleń - ilość uczestników szkoleń - ilość spotkań - ilość programów zwiększających bezpieczeństwo w szkole 	
<p>Cel strategiczny V <i>Systemowe i techniczne wzmocnienie działań służb socjalnych Gminy Tuczna</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba klientów pomocy społecznej - liczba klientów pomocy społecznej objętych kontraktem socjalnym - liczba udzielonych świadczeń - kwoty udzielonych świadczeń - liczba szkoleń dla pracowników OPS - liczba pozyskanych wolontariuszy - liczba dodatkowo współpracujących specjalistów - liczba pracowników objętych wsparciem przeciw wypaleniu zawodowemu - liczba pozyskanych partnerów 	Dane statystyczne GOPS

7.2 MONITORING WDRAŻANIA STRATEGII

Monitorowanie wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024 oraz jego poszczególnych elementów dokonywać będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucznej. Do zadań wdrożeniowych Strategii należeć będzie opracowanie końcowego raportu oceniającego realizację Strategii.

Monitoring wdrażania strategii powinien odbywać się w sposób ciągły, aby osiągnąć postawione w nim cele. Zaniechanie kontroli realizacji Strategii może spowodować spadek skuteczności i efektywności procesu wdrażania.

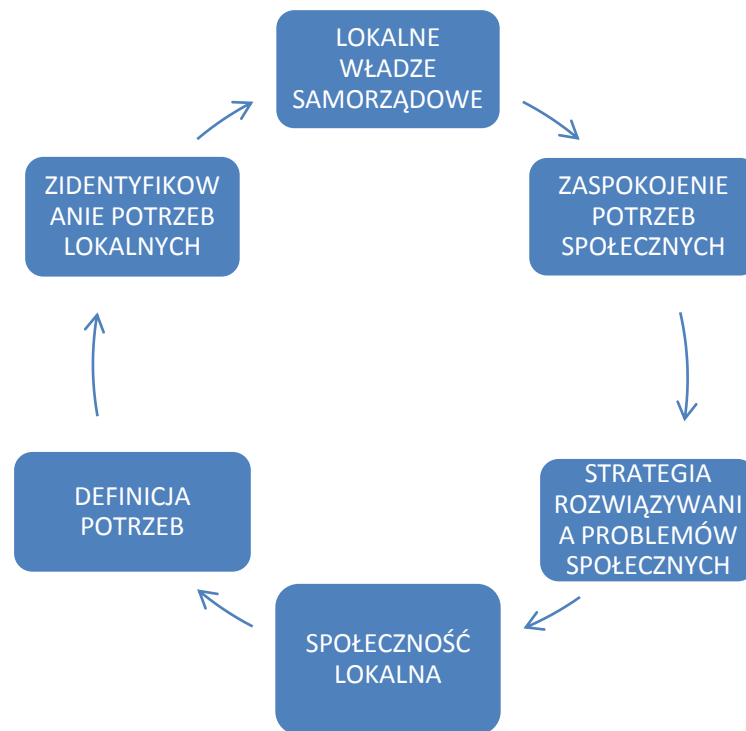
7.3 EWALUACJA

Nieodłącznym elementem procesu zarządzania realizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest także ewaluacja skuteczności podejmowanych działań. Ewaluacja będzie odbywać się w okresach rocznych na posiedzeniach Ośrodka Pomocy Społecznej, z których sporządzony zostanie raport ewaluacyjny.

7.4 KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Oceny zasadności proponowanych zmian dokonuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Projektowane kierunki rozwoju

Władze samorządowe muszą kontaktować się z jednej strony z otoczeniem wewnętrznym, obejmującym pracowników, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu gminą (ich wiedza, motywacja, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne) a także technologie i zasoby organizacji. Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje i przedsiębiorstwa. Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopństwowe.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tucznna na lata 2014-2024

Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie stałej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat stanu zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

7.5 ZMIANY W STRATEGII

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Gminy Tucznna. Przestankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych lub poszczególnych mieszkańców czy ich grup. Zmiana działań, o których mowa w Strategii może nastąpić w trakcie wdrażania niniejszego dokumentu.

PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tucznna na lata 2014-2024 jest kontynuacją realizacji Strategii na lata 2004-2013. Stanowi jednak bardziej kompleksową analizę sytuacji Gminy Tucznna w aspekcie polityki

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

---

społecznej. Strategia precyzuje zadania samorządu gminnego w zakresie problemów społecznych i nakreśla pożądane kierunki ich działania. Jako wieloletni dokument planistyczny, będzie wymagała uszczegółowienia i precyzowania w trakcie okresu wdrożeniowego. Zakłada realizację wielu powiązanych ze sobą działań. Skuteczność realizacji Strategii uzależniona będzie od wielu czynników a przede wszystkim od zaangażowania administracji samorządowej, współdziałania instytucji i organizacji pozarządowych działających na lokalnym terenie oraz wielkości pozyskanych środków. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna jest szansą na optymalne wykorzystanie potencjału wszystkich partnerów polityki społecznej. To szansa na zaktywizowanie społeczności lokalnej. Wykorzystanie tej szansy leży głównie po stronie samorządu, który może włączyć organizacje społeczne do współdziałania. Przedstawione w Strategii działania są niezbędne do zbudowania podstaw zintegrowanego systemu wsparcia społecznego, rozwoju mieszkańców gminy oraz zapobiegania marginalizacji i wykluczeniu, a w perspektywie do realizacji misji: Gmina Tuczna-otwarta na problemy mieszkańców, dążąca do wyrównywania różnic w poziomie jakości życia.

IX. SPIS TABEL

Tabela nr 1. Ludność Gminy Tucznna	11
Tabela nr 2 Struktura ludności w gminie Tucznna	12
Tabela nr 3 Liczba rodzin objętych pomocą społeczną wg liczby osób w rodzinach w latach 2009-2013 ...	16
Tabela nr 4 Podział rodzin objętych pomocą wg liczby dzieci w latach 2009-2013	17
Tabela nr 5 Podział emerytów i rencistów wg liczby osób w latach 2009-2013	18
Tabela nr 6 Ilość osób objętych pomocą społeczną w latach 2009-2013 wg powodów	19
trudnej sytuacji życiowej	

Spis treści

WSTĘP

I. Uwarunkowania strategiczne i programowe.....	4
II. Uwarunkowania prawne.....	5
2.1 Ustawa o pomocy społecznej.....	6
2.2 Ustawy regulujące system pomocy społecznej.....	7
2.3 Metodyka pracy nad strategią.....	9
2.4 Proces konsultacji społecznych i jego wyniki.....	10
III. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO- GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM WDRAŻANIEM STRATEGII	
3.1 Położenie, powierzchnia.....	10
3.2 Charakterystyka Gminy Tuczna.....	11
3.3 Diagnoza sytuacji społecznej.....	13
3.3.1 Rynek pracy. Bezrobocie.....	13

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tucznna na lata 2014-2024

3.3.2 Pomoc Społeczna.....15

3.3.3 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....28

IV. CELE STRATEGII

4.1 Misja Strategii 37

4.2 Cel główny Strategii.....37

4.3 Struktura obszarów priorytetowych.....38

4.3.1 Obszar priorytetowy I - Polityka wobec rodzin.....38

4.3.1.1 Cel strategiczny.....39

4.3.1.2 Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań.....39

4.3.1.3 Beneficjenci 42

4.3.1.4 Prognoza zmian – efekty i korzyści realizacji celu.....42

4.3.1.5 Uwarunkowania realizacji celu.....42

4.3.2 Obszar priorytetowy II – Polityka wobec osób starszych i niepełnosprawnych.....43

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

4.3.2.1 Cel strategiczny – Ułatwienie funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.....	44
4.3.2.2 Cele operacyjna – kierunki działań.....	44
4.3.2.3	
Beneficjenci.....	47
4.3.2.4 Prognoza zmian – efekty i korzyści realizacji celu.....	47
4.3.2.5 Uwarunkowania realizacji celu.....	48
4.3.3 Obszar priorytetowy III – polityka wobec osób bezrobotnych.....	48
4.3.3.1 Cel strategiczny – Wspieranie aktywów osób bezrobotnych na rynku pracy.....	49
4.3.3.2 Cele operacyjne.....	49
4.3.3.3 Beneficjenci.....	51
4.3.3.4 Prognoza zmian – efekty i korzyści realizacji celu.....	52
4.3.3.5 Uwarunkowania realizacji celu.....	52

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tuczna na lata 2014-2024

4.3.4 Obszar priorytetowy IV- Polityka wobec zagrożeń.....	52
4.3.4.1 Cel strategiczny- Ograniczenie zagrożeń występujących w społeczeństwie.....	53
4.3.4.2 Cele operacyjne – kierunki działania.....	53
4.3.4.3 Beneficjenci.....	58
4.3.4.4 Prognoza zmian – Efekty i korzyści realizacji celu.....	59
4.3.4.5 Uwarunkowania realizacji celu.....	59
4.3.5 Obszar priorytetowy V – Polityka wobec służb socjalnych w Gminie Tuczna.....	60
4.3.5.1 Cel strategiczny – Systemowe i techniczne wzmocnienie działań służb socjalnych Gminy Tuczna.....	60
4.3.5.2 Cele operacyjne- kierunki działania.....	60
4.3.5.3 Beneficjenci.....	63
4.3.5.4 Prognoza zmian – efekty i korzyści realizacji celu.....	64
4.3.5.5 Uwarunkowania realizacji celu.....	64

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tucznna na lata 2014-2024

V ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	64
VI. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY TUCZNA.....	67
VII. SPOSOBY MONITOROWANIA, EWALUACJI I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	
7.1 Cele strategiczne i wskaźniki ich realizacji.....	68
7.2 Monitoring wdrażania strategii.....	71
7.3 Ewaluacja.....	72
7.4 Komunikacja społeczna.....	72
7.5 Zmiany w strategii.....	74
PODSUMOWANIE.....	74
VIII. SPIS TABEL.....	76

